

การจัดทำมาตรฐานควบคุมการระบายน้ำทิ้งจากโรงงานประกอบกิจการเกี่ยวกับการฆ่าสัตว์

ส่วนน้ำเสียอุตสาหกรรม

คณะกรรมการควบคุมมลพิษ กำหนดให้โรงงานประกอบกิจการประเภทการฆ่าสัตว์ ได้รับการผ่อนผันให้สามารถระบายน้ำทิ้งที่มีค่าบีโอดีมากกว่าค่ามาตรฐานควบคุมการระบายน้ำทิ้งจากโรงงานอุตสาหกรรม นิคมอุตสาหกรรม และเขตประกอบการอุตสาหกรรม ที่กำหนดไว้ 20 มิลลิกรัมต่อลิตร โดยกำหนดให้ไม่เกิน 60 มิลลิกรัมต่อลิตร มาตั้งแต่ปี พ.ศ. 2539 ซึ่งฐานข้อมูลของกรมโรงงานอุตสาหกรรม ปี 2567 มีจำนวนโรงงานประเภทดังกล่าวขึ้นทะเบียนทั้งสิ้น 278 โรงงาน

กองจัดการคุณภาพน้ำ ได้จัดทำมาตรฐานควบคุมการระบายน้ำทิ้งจากโรงงานประกอบกิจการประเภทการฆ่าสัตว์โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อให้เป็นมาตรฐานน้ำทิ้งเฉพาะประเภทอุตสาหกรรม ที่มีความเหมาะสมกับกระบวนการผลิต มลพิษที่เกิดขึ้น และเทคโนโลยีการบำบัดมลพิษในปัจจุบัน โดยได้ดำเนินการร่วมกับสภาอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทยและผู้ประกอบการ เก็บตัวอย่างน้ำทิ้งและวิเคราะห์ผลทางสถิติร่วมกัน ตลอดจนจัดประชุมหารือและรับฟังความคิดเห็นจากผู้ประกอบการและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ร่วมกับการเปรียบเทียบกับค่ามาตรฐานของประเทศไทยและต่างประเทศ เพื่อกำหนดพารามิเตอร์ และค่ามาตรฐานที่เหมาะสม และจัดทำ (ร่าง) ประกาศกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เรื่อง มาตรฐานควบคุมการระบายน้ำทิ้งจากโรงงานประกอบกิจการประเภทการฆ่าสัตว์ และได้เสนอต่อคณะทำงาน คณะอนุกรรมการ และคณะกรรมการต่างๆ ที่เกี่ยวข้องประกอบด้วย 1) คณะทำงานกำหนดมาตรฐานควบคุมการระบายน้ำทิ้งจากโรงงานประกอบกิจการเกี่ยวกับสัตว์ ซึ่งมีใช้สัตว์น้ำ อย่างใดอย่างหนึ่งหรือหลายอย่าง ประเภทการฆ่าสัตว์ 2) คณะอนุกรรมการกำหนดมาตรฐานควบคุมการระบายน้ำทิ้งจากแหล่งกำเนิดมลพิษทางน้ำ 3) คณะกรรมการควบคุมมลพิษ โดยผ่านความเห็นชอบจากคณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ ในคราวประชุมครั้งที่ 3/2567 เมื่อวันที่ 15 พฤศจิกายน 2567 และปัจจุบันเสนอรัฐมนตรีว่าการกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม พิจารณาลงนาม

(ร่าง) ประกาศกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เรื่อง มาตรฐานควบคุมการระบายน้ำทิ้งจากโรงงานประกอบกิจการประเภทการฆ่าสัตว์ มีการกำหนดพารามิเตอร์ 11 พารามิเตอร์ ได้แก่ ความเป็นกรดและด่าง (pH) อุณหภูมิ (Temperature ; Temp.) สี (Color) ของแข็งละลายน้ำทั้งหมด (Total Dissolved Solids ; TDS) ของแข็งแขวนลอยทั้งหมด (Total Suspended Solids ; TSS) ซีโอดี (Chemical Oxygen Demand ; COD) น้ำมันและไขมัน (Oil and Grease) คลอรีนอิสระ (Free Chlorine) บีโอดี (Biochemical Oxygen Demand ; BOD) ไนโตรเจนทั้งหมด (Total Nitrogen ; TN) และฟอสฟอรัสทั้งหมด (Total Phosphorus ; TP) สำหรับควบคุมโรงงาน 2 ประเภทคือ 1) โรงงานประกอบกิจการเกี่ยวกับสัตว์ ซึ่งมีใช้สัตว์น้ำ อย่างใดอย่างหนึ่งหรือหลายอย่าง ประเภทการฆ่าสัตว์ ในลำดับที่ 4 (1) ตามกฎหมายว่าด้วยโรงงาน และ 2) โรงงานปรับปรุงคุณภาพของเสียรวม (Central Waste Treatment Plant) ในลำดับที่ 101 ตามกฎหมายว่าด้วยโรงงานที่รับน้ำเสียเฉพาะจากโรงงานประกอบกิจการเกี่ยวกับการฆ่าสัตว์ในลำดับที่ 4 (1) โดยกำหนดระยะเวลาในการบังคับใช้กฎหมายตามปริมาณน้ำทิ้ง คือ โรงงานที่มีน้ำทิ้งตั้งแต่ 500 ลูกบาศก์เมตรต่อวัน ให้ใช้บังคับเมื่อพ้นกำหนด 180 วัน นับแต่วันประกาศในราชกิจจานุเบกษา และโรงงานที่มีน้ำทิ้งน้อยกว่า 500 ลูกบาศก์เมตรต่อวัน ให้ใช้บังคับเมื่อพ้นกำหนด 360 วัน นับแต่วันประกาศในราชกิจจานุเบกษา

ตารางที่ 1 พารามิเตอร์และค่ามาตรฐานของ (ร่าง) ประกาศกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เรื่อง มาตรฐานควบคุมการระบายน้ำทิ้งจากโรงงานประกอบกิจการประเภทการฆ่าสัตว์

ลำดับ	พารามิเตอร์	ค่ามาตรฐาน
1	ความเป็นกรดและด่าง (pH)	5.5 - 9.0
2	อุณหภูมิ (Temperature)	ไม่เกิน 40 องศาเซลเซียส
3	สี (Color)	ไม่เกิน 300 เอดีเอ็มไอ
4	ของแข็งละลายน้ำทั้งหมด (Total Dissolved Solids หรือ TDS)	- กรณีระบายลงแหล่งน้ำ ต้องไม่เกิน 3,000 มิลลิกรัมต่อลิตร - กรณีระบายลงแหล่งน้ำที่มีค่าของแข็งละลายน้ำทั้งหมดเกินกว่า 3,000 มิลลิกรัมต่อลิตร ค่าของแข็งละลายน้ำทั้งหมดในน้ำทิ้งที่จะระบายได้ ต้องมีค่าเกินกว่าค่าของแข็งละลายน้ำทั้งหมดที่มีอยู่ในแหล่งน้ำนั้นไม่เกิน 5,000 มิลลิกรัมต่อลิตร
5	ของแข็งแขวนลอยทั้งหมด (Total Suspended Solids)	ไม่เกิน 50 มิลลิกรัมต่อลิตร
6	ความสกปรกในรูปสารอินทรีย์ (Biochemical Oxygen Demand)	ไม่เกิน 50 มิลลิกรัมต่อลิตร
7	ค่าปริมาณความต้องการออกซิเจนทางเคมี (Chemical Oxygen Demand)	ไม่เกิน 120 มิลลิกรัมต่อลิตร
8	น้ำมันและไขมัน (Oil and Grease)	ไม่เกิน 5 มิลลิกรัมต่อลิตร
9	คลอรีนอิสระ (Free Chlorine)	ไม่เกิน 1 มิลลิกรัมต่อลิตร
10	ไนโตรเจนทั้งหมด (Total Nitrogen)	ไม่เกิน 65 มิลลิกรัมต่อลิตร
11	ฟอสฟอรัสทั้งหมด (Total Phosphorus)	ไม่เกิน 5 มิลลิกรัมต่อลิตร

รูปที่ 1 การสำรวจโรงฆ่าสัตว์

รูปที่ 2 การสำรวจและเก็บตัวอย่างน้ำทิ้ง

รูปที่ 3 ระบบบำบัดน้ำเสียโรงงานฆ่าสัตว์